

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ №11

София, 9 юли 1996 г.

(обн., ДВ, бр. 61 от 19 юли 1996 г., изм., бр. 87 от 1996 г.)

Конституционният съд в състав:

Председател: Асен Манов

Членове: Младен Данаилов

Иван Григоров

Милчо Костов

Пенчо Пенев

Цанко Хаджистойчев

Тодор Тодоров

Станислав Димитров

Александър Арабаджиев

Николай Павлов

Георги Марков

Димитър Гочев

при участието на секретар-протоколита Мариана Георгиева разглежда в закрито заседание, проведено на 9 юли 1996 г., конституционно дело № 10 от 1996 г., докладвано от съдията Николай Павлов.

Делото е образувано на 14 юни 1996 г. по искане на 49 народни представители от 37-о Народно събрание за обявяване противоконституционността на § 4 от Закона за изменение и допълнение на Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти (ЗИДЗВСОНИ - ДВ, бр. 51 от 1996 г.)

В искането се поддържа, че с тази разпоредба, която е изменение на чл. 7, се нарушава грубо чл. 17, ал. 1 и 3 от Конституцията на Република България. Като се позовава на решенията на к.д. № 24 от 1995 г. и к.д. № 29 от 1995 г., се подчертава, че § 4 ЗИДЗВСОНИ е приет, без да бъде съобразен с цитираните решения. Изтъква се, че срокът по чл. 7 е преклузивен и исковите са вече предявени или поради пропускането на срока са вече преклудирани, т. е. че не може след изтичането му да се въвеждат нови изисквания. Твърди се, че този подход на законодателя противоречи на принципите на правовата държава, залегнали в преамбюла на Конституцията, както и на чл. 17, ал. 1 и 3 от нея. По-нататък се отбелязва, че с новата редакция на чл. 7 от Закона за възстановяване на собствеността върху одържавени недвижими имоти (ЗВСОНИ), направена с § 4 ЗИДЗВСОНИ наново се посяга на закона и конституционносъобразно възстановената собственост на гражданите.

С определение от 20 юни 1996 г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане искането и е конституирал като заинтересувани страни по делото Народното събрание и Националното движение „Защита на засегнатите от Закона за реституцията ЗВСОНИ“.

Със становище от 25 юни 1996 г. от името на вносителите на искането са изразени допълнителни съображения в подкрепа на искането. Твърди се, че с влизането в сила на ЗВСОНИ (25.02.1992 г.) собствеността на правоимащите е възстановена по право при условията, поставени тогава с чл. 7 от закона. Постановяването след това на допълнителни условия лишава собствениците от вече придобити права на собственост в нарушение на чл. 17, ал. 3 и 5 от Конституцията.

В становището на Народното събрание се поддържа, че чл. 7 ЗВСОНИ, изменен с § 4, не е пряко следствие от конституционните разпоредби и е приет по съображения за целесъобразност. По-нататък се отбелязва, че позоваването на чл. 26 ЗЗД е неправилно, щом е разпоредба на

обикновен закон, а не на Конституцията и следователно би могла да бъде изцяло или частично дерогирана с последваща законова разпоредба.

Националното движение „Защита на засегнатите от закона за реституцията ЗВСОНИ“ в своето становище застъпва тезата, че атакуваният с искането § 4 ЗИДЗВСОНИ не е противоконституционен.

За да се произнесе по искането, Конституционният съд взе предвид следното:

С чл. 7 ЗВСОНИ е въведен едногодишен срок, в който собствениците на имотите по чл. 1 и 2 от цитирания закон могат да предявят искове за възстановяване собствеността върху имотите си при определени условия. Налице са вече влезли в сила решения на съда, основани на въпросния текст. От конституционноправна гледна точка е недопустимо собствениците да бъдат поставени в различно положение по отношение на материално-правните основания за разглеждане на иска, като тези, чиито искове все още не са решени, поради различни причини ще са в по-тежко положение за защита на собствеността. Срокът по чл. 7 е преклузивен. Исковете са вече предявени или поради пропускане на срока са преклудирани. Не може след изтичането му да се променят основанията за предявяването им. Това противоречи на принципите на правовата и демократична държава, залегнали в преамбюла на Конституцията, както и в чл. 17, ал. 1 и 3 от нея. С § 4 ЗИДЗВСОНИ се променят основанията за предявяване на исковете, което е само по себе си противоконституционен подход и води до отнемане възможността да се защити правото на собственост. В този смисъл Конституционният съд се е произнесъл с решения по к. д. № 4 от 1995 г., к. д. № 24 от 1995 г. и к. д. № 29 от 1995 г.

По изложените съображения на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от конституцията Конституционният съд

РЕШИ:

Обявява за противоконституционен § 4 от Закона за изменение и допълнение на Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти (ДВ, бр. 51 от 1996 г.).

Председател: Асен Манов